

IRENA DUŠA, JANA ZIRKELBACH

Pismo očetu in mami

Kaj bi odrasel otrok napisal svojim staršem o strahovih, ki so ga pestili v otroštvu? Morda, da je strah res naučeno vedenje, posledica izkušenj z dražljaji, kot so glasni zvoki ali ugriz psa, ki sicer zbuja strah. Pa me zato strahu ni treba odučiti. Strah je starejši brat previdnosti; in če mi previdnost ne pusti, da skočim pred avto, mi strah pomaga, da se hitro umaknem, kadar avto skoči proti meni.

Morda, da je v zgodnjem otroštvu meja med pošastjo in vrano, med povodnim možem in potapljačem še zelo zabrisana, ali pa je sploh ni. Da domišljija otrok ne pozna meja in daleč presega izkušnje, ki iz neznanega delajo obvladljivo. Da so zgodbe orodje za spopadanje z vsem, kar se mi dogaja, in z vsem, kar me še čaka, vrata v paralelni svet, kjer lahko iz žabice zrastem v očeta žabca, ne da bi me pošast zares požrla.

Morda, da strah ni vzgojen. Ne bo me ugrabil tujec, če me na igrišču izgubita z vidika. Ne bom padel z drevesa in si polomil vseh kosti, če mi pustita, da se učim plezati. Ne bom dobil pljučnice, če skačem po lužah. Ne bom se zadušil, če žvečim čigumi. Tudi če sem kdaj poreden, me bo imel dedek Mrz še vedno rad. In, kar je še pomembneje, vidva tudi.

Morda, da slovenski pregovori niso najboljši pripomoček za premagovanje strahu. Kaj sploh pomeni, da je strah votel, okrog ga pa nič ni? Strah je za otroke zelo resničen in pravzaprav mi ne pomaga, če je poleg tega še folklorno neoprijemljiv. Strahu je treba včasih dati obliko in obraz, da se lažje soočim z njim. In kaj sta hotela povedati s tem, da kogar piči kača, se še zvite vrvi boji? Slabih izkušenj se ne da preprečiti, niti ni smiselno pred njimi trikrat zaklepati vrat. Če sem preživel prvič, bom tudi naslednjič, to bi se rad naučil. Življenje je kot gugalnica, včasih je fino, drugič spet ni, in oboje mine. Lahko jo ustavita, gugalnico, in ne bo več slabega, pa tudi dobrega ne.

Morda, da pred strahom nočem bežati, ker bo vedno hitrejši od mene. Da lahko stisnem zobe, če jih stiskata z mano. Govorita mi, naj se ne bojim, in ideja se mi ne zdi slaba. Strah hočem pogledati, ga obrniti od znotraj navzven in ga razumeti, ampak mi morata pokazati,

kako. Tudi starše je strah, a tega ne pokažete. Ko odrastem, bi bil rad prav takšen kot vidva, a ne vem, kako naj bom tako neustrašen. Zato strah ne sme biti nikoli tabu.

Morda, da me primita za roko. Vedno sta mi pomagala. Držala sta me za roko, ko sem shodil. Razumela sta, da se ne morem naučiti od danes do jutri. Dolgo sta me držala, da nisem padel. Dolgo sta zdržala, ko sem se učil jesti in so bile stene okrašene s špageti. Držala sta me, da sem videl Miklavžev sprevod čez množico glav. Razumela sta, da še ne morem vsega sam. Razumita tudi zdaj, da je s strahom enako. Najprej pride prvi korak in potem drugi, in vsak naslednji je manj majav.

In nazadnje, da sem zaradi vaju danes močnejši, samozavestnejši, pogumnejši. Hvala, bi napisal otrok, ki so ga starši naučili preživeti, kar pride.